

Druga nagrada natječaja *Mali Marulić*, 2017.

Lada Martinac Kralj:

NA LEĐIMA SLONA

šaljiva obiteljska melodrama za tri naraštaja

Likovi:

GVOZDEN UNGER, tata i veterinar, u presvlačenjima AGENT FBI-a, KROTITELJ KONJA i KLAUN

TVRTKO, Gvozenov sin

STIPE BARIŠIĆ, Tvrtkov djed

ZVONKA, Tvrtkova mama, Gvozenova bivša supruga, Stipina kći, veterinarica

CRNČIĆ koji nosi suncobran

Vrijeme radnje: danas

Mjesta radnje: stan Ungerovih, restoran „Debela guza“, automobil, trgovina, „tajno“ sklonište, aerodrom

PROLOG u snu

*(Dolazi Zvonka, onakva kakva je na fotografiji iz prošlosti.
Za njom Crnčić koji nosi narančasti suncobran. Drži ga iznad Zvonke.
Kad Zvonka stane, stane i on, stane i suncobran. Dolazi Tvrtko.
Svi stoje, gledaju preda se, kao da se tamo, pred njima, nešto zbiva.)*

ZVONKA: Čitam tragove: izgažena trava, pojedeno lišće na vrhovima akacije. Krdo slonova bilo je tu prije dva dana, otišli su na zapad u potragu za vodom. Njih troje su ostavili: mamu slonicu, njezinu kći slonicu i tek rođenog slonića. Zašto ih je krdo ostavilo? Gledam.

Beba slon ne može stajati na nogama. I kad mu uspije, bude to tek za koju sekundu i opet se nađe na tlu. Majka mu podmeće svoj rep kako bi se surlom uhvatio za njega, sestra mu pomaže gurkajući ga pozadi. Slonić ustaje i pada, pada i ustaje. Hoće li uginuti od iznemoglosti? Ili će čak cijela mala obitelj uginuti od žeđi i gladi?

TVRTKO: Između tropskih šuma i pustinja područja Afrike prostiru se savane. Postoji vlažna savana, suha savana i grmolika savana.

ZVONKA: Doći će trenutak kad će mama i sestra morati odlučiti: hoće li ostati s njim i uginuti ili će ga ostaviti, prepustiti nesretnoj sudbini?

TVRTKO: Afričkom savanom lutaju stada biljojeda: stada antilopa, gnuova i zebri. Među njima su skupine žirafa, bivola, nosoroga i slonova.

ZVONKA: Četvrti je dan. Sviće. Slonić staje na noge. Jedan korak, dva koraka i pada. Ubrzo opet pokušava. Sad stoji. Stoji. Prvi korak, drugi, treći, stoji, čeka, skuplja snagu, skuplja odvažnost, novi korak, i još jedan, sad već... šest koraka...

TVRTKO: ... sedam, osam, devet, deset.

ZVONKA: On hoda.

TVRTKO: Ej, pa on je prohodao! Hoda, hoda, vidi...

*(Zvonka odlazi. Za njom Crnčić i suncobran.
Tvrtko još gleda preda se, onda odjednom pogleda za Zvonkom, ljubomorni ispad -)*

TVRTKO: A 'ko ti je taj prepečeni? Je li ti i on možda sin?

(Zvonka zastane, ali se ne okrene prema Tvrtku. Odlazi. Crnčić za njom.)

TVRTKO (sam sebi): Ja sam glupan, ja sam glupan, ja sam glupan...

1.

(Stan Ungerovih. Tvrtko spava na trosjedu.)

TVRTKO (*mrmrlja u polusnu*): Ja sam glupan, glupan sam, nisam htio, glupan sam, nisam htio, nisam...

(Televizijski ekran upaljen. Preko Tvrtkova buncanja – glas tv-naratora.)

GLAS: Velik broj biljojeda privlači mesojede koji se njima hrane. Najmoćnije su među njima velike mačke – lavovi, gepardi i leopardi – koji se nalaze na vrhu hranidbenog lanca.

(Ulazi tata Gvozden. U jednoj ruci kožnata aktovka, u drugoj tri vrećice s namirnicama, pod rukom grozd banana, u zubima – pošta. Ide prema kuhinji. Onda se vrati, gleda usnulog Tvrtko. Pokušava ga pokriti dekom koja je kliznula na pod tako što aktovku stavlja među koljena. Nemoguća misija!)

GLAS: Ostatke ubijenih ili uginulih životinja traže strvinari: hijene, šakali, supovi.

(Tata odustaje. Ide kamo je jedino logično da ode – u kuhinju.)

TVRTKO (*vikne i probudi samog sebe*): Glupan!

(Tvrtko sjedi na trosjedu. Napipava daljinski, gasi TV.)

TVRTKO (*objavljujući vijest*): Budan sam!

GVOZDENOV GLAS: Opet nisi zaključao vrata, ti baš hoćeš da nas pokradu, je li ti jasno kol'ko sumnjivih tipova šeta po ovoj mamut zgradi, danas nije nikom za vjerovat, ni liječniku, ni poštaru, ni... evo, nisi jutros popio frape, sad ja to pijem... fuj, zašto je zdravlje tako... no dobro, nećemo bacati hranu, i što je bilo u školi, samo mi nemoj reći ništa, alergičan sam na ništa.

TVRTKO: Tata?

GVOZDEN: Molim, sine?

(Proviri nosom iz kuhinje.)

TVRTKO: Samo Vinkova mama ispali više upozorenja u minuti od tebe.

GVOZDEN: Koliko?

TVRTKO: Dvanaest. Ti deset.

GVOZDEN: Smanjit ću na osam. Što je bilo danas? Ima nešto novo s... kako se zove... iz razreda do tvojega... ona plava curica...

(Povuče se.)

TVRTKO: Dora. Ona... ona... ona uopće nema kosu. Ona ima špagete. I uvijek jedan špaget drži ovako u ustima i cucla ga.

GVOZDENOV GLAS: Znači više te nije briga za nju? Odlučio si?

TVRTKO: Tata, to se ne da odlučiti!

GVOZDENOV GLAS: Imaš pravo.

TVRTKO: Najgore mi je kad sam u bedu, a netko me tješi.

GVOZDEN *(proviri)*: Zašto si u bedu?

TVRTKO: Kreten.

GVOZDEN: Ja? Tvrtko!

TVRTKO: Luka. On nema usta, on ima jednu crtu ovako preko glave.

(Gvozden sad stvarno zabrinut, dolazi do Tvrtka, na njemu pregača, u ruci drvena žlica.)

GVOZDEN: Reci, sine, što je bilo?

TVRTKO: Luka ima Dorino pismo. Kao, tamo piše, da ona hoće da hodaju preko sata biologije. I kao hodali su i pismo je krunski dokaz te gluposti. Svima ga je pokazivao, a najviše meni. Pod nos mi ga je gurao. Ovako... ovako...

GVOZDEN: Preko biologije, kažeš?

TVRTKO: Da.

GVOZDEN: Je li bio blok-sat?

TVRTKO: Ne, nije.

GVOZDEN: Onda je falsifikat. Pismo, mislim. Krivotvorio ga je.

TVRTKO: Stvarno? To mi nije palo na pamet. Vi'š, vi'š...

GVOZDEN: Sigurno. Znam te situacije. *(Gura mu žlicu u usta.)* Probaj...

(Tvrtko obliže žlicu.)

TVRTKO: Neslano.

GVOZDEN: Dok ti odneseš smeće, ja ću posoliti. Može, šefe?

TVRTKO: Može.

(Tvrtko otrči u kuhinju po smeće pun volje za daljnjim nastavkom života.)

TVRTKO *(još se jednom okrene prema ocu):* Stvarno falsifikat?

GVOZDEN: Milijun posto.

TVRTKO *(pobjednički):* Jes!

2.

(Kako Tvrtko ode, Gvozden brže bolje dohvati mobitel.)

Stipe s košarom, u samoposluživanju. Traži mobitel čija je signalna glazba - Lijepa naša.)

STIPE: Stipe Barišić, prijem.

GVOZDEN *(govori brzo, tiho, konspirativno):* Otišao je baciti smeće, pa da vam se javim.

STIPE *(konspirativno):* Govori, Gvozdene.

GVOZDEN: Jeste li pročitali što sam vam poslao, onaj mail, mislim scenarij događanja za sutra?

STIPE: Jesam i jako je komplicirano, ni američki akcijski ne bi bio tako zavrnut. Znaš, imam ja jednu teoriju o američkom filmu...

GVOZDEN: Nemamo vremena sad za teorije. Sutra... sutra vi samo pustite Tvrtku da donosi zaključke. K'o kad gledate film, a on vam objašnjava.

STIPE: Pametno didino, on meni sve zna objasniti, sve.

GVOZDEN: U svakom slučaju vi dođite ujutro, oko devet, kod nas. Čestitajte mu rođendan i u nastavku kako događaji nalažu. A ja sam kao na poslu. Moj scenarij možete imati kao podsjetnik. Sve će dobro proći, vidjet ćete.

STIPE: Pro'će, pro'će. Pro'će još jedna godina laganja, Gvozdene. Ja sam tebi rekao da mu objasniš: „Majka ti se ne javlja. Točka. Zašto? Ne znam“, a ne da mu bajaš o toj Africi. Gdi si našao tu jadnu Afriku?

GVOZDEN: Dida, zadnje javljanje vaše kćeri bilo je s porukom da ide u Afriku, u Namibiju. Svjetska udruga za zaštitu životinja crne Afrike, za koju ona radi, morala je prebaciti slonove s jedne strane kontinenta na drugu. Ali sad to nije važno. Nama je važan sutrašnji dan. Inače, odlučio sam da je ove godine posljednji put da radim ovakav cirkus.

STIPE: To ćemo još vidjeti.

GVOZDEN: Čujem ga. Dolazi. Kraj.

STIPE: Kako ti kažeš, Gvozdo moj.

3.

(Tvrtko se vraća. Tata priprema stol za ručak; kroz razgovor odlazi i do kuhinje. Tvrtko mu pomaže. Stalno razgovaraju.)

TVRTKO: Znaš li koji je datum danas?

GVOZDEN: Plaću sam dobio, znači da je peti prošao, račune nisam platio, znači da nije dvadeseti.

TVRTKO: Ne zezaj me. Danas je šesti.

GVOZDEN: Ožujak?

TVRTKO: Tata! Sutra je sedmi travanj.

GVOZDEN: Aha. Sedmi četvrti. To mi je nekako poznato...

TVRTKO: Baš me briga za glupi rođendan. Samo da znaš.

GVOZDEN: A za rođendanski dar? Jedan mali, ali koristan dar.

TVRTKO: Čarape ili donje majice?

GVOZDEN: Jedno i drugo. Čisti pamuk, turski.

(Sjedaju za stol. Tata vadi hranu u tanjure.)

(Tišina.)

TVRTKO: Hoće li mama sutra poslati čestitku?

GVOZDEN: Ne znam, sine.

TVRTKO: Lani mi je baš bilo super kad ju je poslala po onome šašavom Afrikaneru koji gleda budućnost iz pepela. Sjećaš se kad je htio spaliti njemački rječnik da ima više pepela.

GVOZDEN: Znam po tvojoj i didinoj priči. Ja sam radio. Sjećaš se?

TVRTKO: Aha.

(Jedu.)

TVRTKO: Ja onima u školi uvijek kažem da mi mama nabavlja životinje u Africi za zoološke vrtove. Ne znam kako da im sad objasnim da više ne lovi životinje nego da se bori za njihova prava i prava crne Afrike.

GVOZDEN: Zašto bi im bilo što objašnjavao?

TVRTKO: Fran zapitkuje. I govori da se ja pravim važan sa svojom mamom, a da se ona rastavila od tebe, kao što se njegova mama rastavila od njegovog tate i da ja izmišljam jer da se toga sramim. Ma, da je on ne'ko drugi ja bih njega sašio preko nosa, al' ne mogu. Pala bi mu kapa pa bi svima bilo neugodno.

GVOZDEN: Pričao sam s njegovim tatom. Odlično reagira na nove lijekove. I kosa mu je počela rasti.

TVRTKO: Onda ću ga opaliti kad okosmati.

GVOZDEN: Uviđavno od tebe.

(Kratka stanka.)

GVOZDEN: Sine... čuj... nisi dužan nikome objašnjavati gdje ti je majka i bilo što u vezi s njom. To je naša obiteljska stvar. A da smo rastavljeni, jesmo. To znaš.

TVRTKO: Ni ti nisi dužan meni glumiti mamu i pitat me za Doru jer to nije muški razgovor. Očevi ne razgovaraju o tome sa sinovima.

GVOZDEN: Hoćeš reći da razgovori imaju spol i dijele se na muške i ženske?

(Stanka.)

TVRTKO: Ne znam. Zvuči blesasto.

GVOZDEN: Pa zašto ne bismo pričali o svemu? A?

TVRTKO: Ma, može. Mogu li sad jesti pred televizorom?

GVOZDEN: Tvrtko...

TVRTKO: Molim te, molim te....

GVOZDEN: Bježi. Ali samo zato jer je danas šesti travanj.

(Iz nove pozicije, pred televizorom.)

TVRTKO (*paleći TV*): Hvala za turski pamuk.

GVOZDEN: Molim. You're welcome.

4.

(Sutra. Jutro.)

(Tvrtko u pidžami. Zijejavući dolazi do stola. Otvara rođendanski paket. Čarape, donje majice, bokserice.

Zvono na vratima. Vuče se prema vratima. Izlazi.)

STIPIN GLAS: Didino... poživio ti meni sto pedeset godina zdrav i pametan, cure nek' plaču za tobom, profesori nek' te blagoslivljaju, otac nek' se nauživa u tebi...

(Poljupci.)

TVRTKOV GLAS: Dobro, dida, ne pretjeruj.

(Ulaze u dnevni prostor.)

STIPE: Tata je na poslu? Neka, neka. A ovo sam, zlato didino, naš'o pred vratima.

TVRTKO: Što je to?

STIPE: Ne znam. Plava koverta, al' ništa na njoj ne piše.

TVRTKO: Zezaš me... to si ti...

STIPE: Nisam, diko. Dida nosi bijele omotnice. *(Vadi iz džepa bijelu omotnicu s crvenom mašnom.)* Evo, izvoli. Moj mali znak pažnje.

TVRTKO: Hvala.

STIPE: A ta plava... ležala je pred vratima, na otiraču. Hoćemo li je otvoriti?

TVRTKO: Hoćemo. Ali najprije tvoj dar.

STIPE: Dobro, junače dide svoga.

TVRTKO (*vadi iz omotnice novčanice*): Uf, dida, puno je to.

STIPE: Neka, sine. Ti samo smisli kako ćeš potrošit'.

TVRTKO: Neću trošit', čuvat ću. A sad... plava...

(*Tvrtko vadi bijeli papir iz plave omotnice. Čita.*)

STIPE: 'Oćeš na glas?

TVRTKO (*čita*): Naći ćeš odgonetku
Njezina života zagonetku
Ne moraš u Afriku
Već u „Debelu guz(IC)u“

STIPE: Molim? (*Uzima od Tvrtka papir.*) Zašto je ovo IC od guzicu napisano velikim slovima i stavljeno u zagrade?

TVRTKO: Bez IC to je „guzu“. Što je to „Debela guza“ u navodnicima?

STIPE: Restoran. Pa, znaš ga. Onaj kraj livade gdi obično dolaze cirkusi. Drži ga moj bivši vatrogasac, Senad Purivatra.

TVRTKO: Dida, pa ti si čisti genije. (*Čita*) „U deset budi, znak prepoznavanja donesi: tri kockice šećera na rubu stola“. Imamo li šećer u kocki?

STIPE: Ako nema, kupit ćemo.

TVRTKO: Odlično. Onda pokret.

STIPE: A stvari za trening? Imaš li ti trening u dvanaest? Subota je.

(*Tvrtko odjuri u sobu po stvari.*)

TVRTKOV GLAS: A ako ne stignem na trening?

STIPE: To je onda viša sila.

(*Stipe uzdahne.*)

5.

(U autu.)

STIPE: Je l' ga vidiš? Pretječe nas. Zatrubio bi mu da mi radi truba.

TVRTKO: Dida, on vozi Volva 60, a ti Malog diva iz prošlog stoljeća. Kako te neće pretjecati?

STIPE: A da ima Volva 80 onda bi nas spreš'o s asfaltom? To ti, moj Tvrtko, potvrđuje moju teoriju o tehnološkom napretku, a ona glasi – napredak u tehnologiji mijenja ljude na gore.

TVRTKO: Kako, dida, da ti imaš tako puno teorija?

STIPE: Imam ih jer puno mislim, a mislim jer sam u penziji, pa imam vremena za mislit.

TVRTKO: To znači da tata ne misli jer puno radi.

STIPE: Njemu je bolje da misli.

TVRTKO: Misliš zbog mame?

STIPE: Tvrtko, tvoji roditelji su razvedeni i to je tako i gotovo.

(Stanka.)

TVRTKO: Ja mislim da je mama na tebe – neustrašiva.

STIPE: K'o kaže da sam ja neustrašiv?

TVRTKO: A 'ko je uletio u vatru i spasio onog bebača. I na Dnevniku je bilo o tome.

STIPE: Moja dužnost i moj posao vatrogasca je spašavati iz vatre. To kao prvo. A kao drugo, ti misliš da se ja nisam bojao? I nisam. Ali ne zato jer sam hrabar nego zato jer nisam mislio. Aj' mi reci: 'ko bi normalan skočio u vatru bez straha. Samo luđak ili glupan.

TVRTKO: Pa ja ti, dida, to i kažem. Tata, na primjer, on uvijek, uvijek dobro promisli prije nego što skoči. Pa na kraju i ne skoči.

STIPE: Ma nemoj! Vidiš – nikad nisam o njemu razmišljao s te strane.

TVRTKO: Istina je. Kad ti kažem.

STIPE: Evo, i ovaj me pretiče. Pa, ljudi moji, gdi je rasprodaja...

6.

(U „Debeloj guzi“. Malo sa strane stoji čovjek. Lice mu pokriveno novinama koje čita.)

Stipe i Tvrtko ulaze.)

STIPE: Ti sjedni i pričekaj. Idem do kuhinje, javit ću se mome Purivatri. Hoćeš li sok?

TVRTKO: Može.

(Tvrtko sjedne za stol. Oprezno zirkira oko sebe. Onda izvadi iz džepa tri kocke šećera. Stavi ih na rub stola. Uredno ih poreda jednu do druge.)

Čovjek koji stoji i čita novine, spušta novine. Otkriva se da ima sunčane naočale, mantil s podignutom kragom, šešir. Složi novine.

Ode do stola koji je najbliži Tvrtkovom stolu. Sjedne. Približi stolac Tvrtku. Tvrtko ne primjećuje. Čovjek se još više približi sa stolcem. Tvrtko ne primjećuje.

Čovjek se nakašlje. Tvrtko se trgne.)

AGENT: I'm James, James Ford.

TVRTKO: I'm Tvrtko, Tvrtko Unger.

AGENT: FBI.

TVRTKO: Osnovna škola Ivan Goran Kovačić.

(Agent uzme jednu kocku šećera s ruba stola i stavi je u usta, zatim drugu i stavi je u usta, onda treću. Odustane. Vraća je na stol.)

TVRTKO: Imate li značku?

(Agent pokazuje značku.)

TVRTKO: Koji ste department?

AGENT: Department? Mmmm.... Ličko-goranski.

TVRTKO: FBI iz Like? Mo'š mislit. I don't trust you. I značka ti je krivotvorina.

AGENT: I beg your pardon!

(Agent zagrize u značku.)

AGENT: Vi Croats ste like kids. U sve vas treba uvjeravat'.

TVRTKO: Ne ljuti se, FBI. Moram biti siguran. Takva su vremena. Što radiš u Lici?

AGENT: Što se radi u Lika? Kopa krumpir.

TVRTKO: FBI kopa krumpir? Sad si ga baš pretjerao.

AGENT: Sadiš krumpir, kopaš krumpir, očistiš krumpir i napraviš - čips.

(Izvadi iz džepa vrećicu s čipsom.)

AGENT: Take one čips!

TVRTKO (uzme): A... I understand. Imate firmu za pravljenje čipsa da ne bi bili sumnjivi.

AGENT: Of course.

(Obojica hrskaju.)

AGENT: You're a smart kid. Sad čitaj ovo.

(Daje mu nekakav papir.)

TVRTKO (čita): „Nacionalni park Waiki“. Znam gdje je to. „Zvonka Barišić...“, to je moja mama. „Pomagala je oko slonova koje su napali mravi“. Znam što je to. Mravi uđu slonovima u surle i oni onda polude. „Ona je otkrila lanac krivolovaca“. Stvarno? „Radi za Svjetsku udrugu za zaštitu divljih životinja i o tome je obavijestila FBI. U pitanju je svjetski lanac krivolovaca“. Moja mama je otkrila krivolovce?

AGENT: Yes. Give me that.

(Zgrabi papir iz Tvrtkovih ruku i stavi ga u usta. Žvače ga. Tvrtka ovo iznenadi. On uzme šećer i cucla ga. No, Agent se zakašlje. Tvrtko skače na noge. Lupa agenta po leđima.)

TVRTKO: FBI, nemoj se ugušit sad kad je najnapetije. Hoćeš li malo vode?

AGENT: Sve OK, sve OK. I will explain you. Bloody criminals prodaju animals to extravagant millioners all around the world. Ako ne zaustave tvoju Mum, they will catch you.

TVRTKO: Zašto mene?

AGENT: Think!

TVRTKO: Da bi je ucijenili ulovit će mene? To ima smisla.

AGENT: You in danger jer si njezin son. Your dida, njezin dad, also.

TVRTKO: A tata? Je li i on u opasnosti?

AGENT: He's the ex. Bivši. Nema veza.

TVRTKO: Jadni tata. Znači, FBI, vi ste mi poslali jutros poruku?

AGENT: U tome je zec.

TVRTKO: Kakav zec?

AGENT: Kako mi u FBI iz Lika kažemo: U grmu leži zec. Slušaj, kid, we didn't send the message.

TVRTKO: Nego?

AGENT: I ne znamo tko je poslao.

TVRTKO: Ne znate. Pa kakav ste vi to FBI?

AGENT: Mi presreli poruka da bi vas upozorili. Dodali samo ono o suger. Za five minutes netko will be here. Mi ne znamo tko. Sad moram nestat. Don't be afraid, boy. Stavio sam odašiljač na tvoje lijevo stopalo. Bit ćemo uz tebe all the time.

(Tvrtko gleda u stopalo.)

TVRTKO: Uopće nisam osjetio kad si mi to stavio.

AGENT: FBI je tih, tih kao smrt.

(Dolazi dida Stipe s tacnom punom hrane i pića.)

STIPE: Ej, koji si sad pa ti? Miči mi se od maloga.

TVRTKO: U redu je, dida. On je FBI.

STIPE: I tebi je to neka garancija? Imam ja o Amerikancima krasnih teorija: pokolji Indijanaca, skrivanje istine o NLO-ima, krivotvoreno spuštanje na Mjesec. Šta je, šta me gledaš, Trumpovac?

TVRTKO: Dida, smiri se.

(Agent gleda još sekundu-dvije Stipu ravno u oči i - ode.)

STIPE: Kako bi ga ja! Didino, jesi li ti meni dobro? Nekako si mi, diko, crven u licu.

TVRTKO: Ja sam crven, a ti si rumen.

STIPE: Popili smo jednu ljutu, ja i Purivatra. Jednu po pola. Ja vozim.

(Sjeda za stol. Raspoređuje hranu i piće.)

STIPE: FBI! K'o u filmu, bogca ti njegova. Zato ćemo sad malo prigrisit, da skupimo snage za epizodu dva.

TVRTKO: Ne mogu, dida, sad jesti.

STIPE: Moraš, da ne bi bili sumnjivi. Ovo ti je sa žara napravljenog s pravim drvima. Zna vatrogasac šta je vatra.

(Daje Tvrtku na viljušci jedan ćevap.)

STIPE: Ajde, otvori usta.

TVRTKO: Mmmm... nije loše... Dida, nikad mi nisi ispričao teoriju u vezi spuštanja na Mjesec.

STIPE: Vidi, ovako: svi misle da su se Amerikanci spustili na Mjesec i to onda kad su to gledali na televiziji. Šipak. To su ti bile lažne snimke. Tako misli i sin gospođe Frkić, a on je doktor meteorologije.

TVRTKO: Frkić? To je ona koja ima stan iznad tvoga?

STIPE: Tako je. Ne plaća pretplatu jer se naljutila na televiziju, pa sad dolazi kod mene gledat turske serije.

TVRTKO: I je li ti dobra ta Frkićka?

STIPE: Dobra. Dva muža pokopala, ali je počupala obrve, pa ih nacrtala. To mi se nikako ne sviđa.

TVRTKO: Obrve narastu, k'o i kosa.

(Dok jedu i razgovaraju, ne primjećuju da se neka spodoba zavlači pod stol.

Odjeven u crne hlače i crnu košulju, sve posuto crvenim i zlatnim šljokicama.)

STIPE: Zlato moje, nitko ne može više biti tako lijep kao tvoja pokojna baka. I tako dobar. I brižan.

TVRTKO: Ali je nema, dida. I to odavno.

STIPE: Ima je, Tvrtko. Mrtvi su s nama, gledaju nas od gore.

TVRTKO: I što kaže dok nas gleda od gore?

STIPE: Ponosna je na tebe. I na tvoga tatu, isto. I sa mnom je zadovoljna. Popravio sam se. U urednosti.

TVRTKO: A što kaže za mamu?

STIPE: Brine se. Ne razumije ti ona nju. K'o ni ja. A teško je roditelju kad ne razumije vlastito dijete.

(Krotiteljeva ruka se zavlači više puta i uzima hranu sa stola. Ovaj put to napokon primijete.)

STIPE: Tvrtko?! Je l' se meni čini ili nam ne'ko krade s tanjura?

8.

(Ispod stola proviruje Krotitelj.)

KROTITELJ: Oprostite meni što ja došlo među noga. Molim, oprostite, moralo. Jako fino. Ummmm....

TVRTKO: Dida, koji je ovo jezik?

STIPE: Miriše mi na hrvatski, al' obrađeni.

KROTITELJ: Jedan mal, jedan star i cukero. Ja imati cukero. Uno, duo, tre.

(I dalje sjedi na podu. Stavlja kockice šećera na stol.)

KROTITELJ: Vi imati cukero isto? Uno, duo, tre?

TVRTKO: Imali, ali ja biti gladan pa popapati šećer, ummm, fino, fino.

STIPE: Koji ti, sine, sad to jezik govoriš?

TVRTKO: Nije važno, dida, važno se sporazumijevati.

KROTITELJ: Ako imaš cukero, onda vi moj spasitelj. Bog moj i moj spasitelj.

STIPE: Hvala Bogu, ja sam samo vatrogasac.

KROTITELJ: Vatro – šta?

TVRTKO: Pustimo sad te finese. Što vi hoćete od nas? Kako ste došli ovamo?

STIPE: Ne, didino, pitaj ga – tko je?

TVRTKO: Tako je. Ko si?

KROTITELJ: Krotitelj od cirkus, od konj.

TVRTKO: Ma nemoj! Tako znači.

KROTITELJ: Kako vi ne znate? Ja dobio od vas poruku... poruki... poru...

STIPE: Poruku, blento!

TVRTKO: Dida, strpljenja malo. *(Krotitelju)* Mi vam nismo poslali poruku. I mi smo dobili poruku, ali ne znamo od koga.

KROTITELJ (*vadi papirić*): Dio mio, i Bog moj, što sad, aj, aj, aj? Ja namamljen tu, vi namamljen tu. Opasan mjesta. Bježimo!

(Krotitelj istrčava. Stipe i Tvrtko se gledaju.)

STIPE: Tvrtko, ja nemam teoriju za ovu situaciju, a ti?

TVRTKO: Samo to da je sve vezano uz životinje - mama ima veze s životinjama, cirkus ima veze sa životinjama, krivolovci isto. Krivolovci hoće ucijeniti mamu tako da ulove mene i tebe, ali nas štiti FBI pa moraju naći način kako da dođu do nas. Krotitelj je, možda, u pravu. Mi smo ovamo domamljeni. Bjež' mo!

STIPE: Čekaj. A kako su ti domamljivači znali za sedmi travanj?

TVRTKO: Možda slučajno? Ili im je možda mama rekla? Onda bi to značilo... Užas... Dida, užas! To bi značilo da su krivolovci oteli mamu i da im je ona pod mukama priznala datum moga rođendana.

STIPE: Pod mukama? Što ćemo sad?

TVRTKO: Jedino što možemo - brišimo odavde.

(Otrče.)

9.

(Mali Div se teško pali. Ali na kraju - ipak.)

TVRTKO: Odmah u petu, dida!

STIPE: Gdi ćemo? Na trening?

TVRTKO: Šta je tebi? Kakav trening sad kad je najnapetije.

(Krotitelj izviri iza Tvrтка i Stipe. Obojica odskoče od straha.)

STIPE: Otkud ti, šljokičasti, u mome autu?

KROTITELJ: Moralo ući. Oprosti. Može doći mračan klaun. Ja bježati pa kud puklo da popucalo.

STIPE: A?

TVRTKO: Dida, prepusti meni komunikaciju. (*Krotitelju*) Oprostite, o kakvom klaunu je riječ? Neki vaš kolega s posla?

KROTITELJ: Ja s vama idem i šlus.

STIPE: Ma kad te ja šusnem!

TVRTKO: Samo malo, samo malo, bez neprijateljstva... Ako je u krotiteljevoj poruci pisalo za tri kocke šećera kao znaku raspoznavanja, onda je tu poruku napisao isti koji je presreo poruku koja je išla nama. Taj je dio o šećeru nadopisao. A to je agent FBI-a.

STIPE: I?

TVRTKO: Nije „i“ nego „ali“. ALI mi nije rekao za Krotitelja. Rekao je da ne zna tko će doći u „Debelu guzu“.

STIPE: I?

TVRTKO: I... i... i to znači da to nije agent FBI-a i da smo u gadnom škripcu.

STIPE: Gabula.

KROTITELJ: U banana.

(Tvrtko i Stipe pogledaju Krotitelja iznenađeno. On samo slegne ramenima.)

STIPE: Ajde da ti danas ne ideš na taj trening. Šta je sigurno, sigurno je. Samo ne znam šta ću reć' tvome ocu.

(Pogleda na kratko u Krotitelja. Ovaj slegne ramenima.)

TVRTKO: Tata... Lako je njemu. On je bivši. Ex. On nije u opasnosti.

(Stipe i Krotitelj se opet pogledaju.)

10.

(U stanu Ungerovih.)

STIPIN GLAS: Sad će kakao.

(Tvrtko zavaljen na trosjedu. Krotitelj nervozan, šetka gore-dolje.)

TVRTKO: I like kakao, and you?

KROTITELJ: Si, si.

TVRTKO: I Coca-Colu, ali samo kad podrignem pa mi mjehurići idu kroz nos. A ti?

KROTITELJ: Si, si.

TVRTKO: Baš me zanima odakle si ti, mister „si, si“?

STIPE (*donoseći tri šalice s kakaom*): Kakao za sve!

KROTITELJ: Grazie. Spasiba. Thank you.

STIPE: Vidi ti našeg poliglote. (*Tvrtku*) Sad mi je malo simpatičniji.

TVRTKO (*šapne*): Jako je nervozan.

(*Krotitelj zajauče!*)

STIPE: Majko moja, šta je sad? Jesi li se opekao? Kakao ti je vruć?

KROTITELJ: Ova... žena... ko žena ova?

STIPE: A... ko... ko...

TVRTKO: Moja mama. A ovo što drži i ne vidi se - to sam ja. Jasno, to je stara fotografija.

KROTITELJ: Ali... ali... ma... ma... ja znam žena ta. Moj spasitelj.

STIPE: Šta, i ona te spasila?

KROTITELJ: Ova žena mene našlo u savana. Mene tamo bacilo ljud opasan. Ja našlo vrač iz Kenija koja daje mrav u slon i dođu kriminala i love slon. Kapisci? Oni krivolov. Ja zato bilo opasno za vrač, za kriminala. Ja reklo žena ova. Oni mene bacalo da ja mrtav. Ali spasitelj moj, žena ova, našlo mene. Odvelo misionari. Oni meni pokazalo svjetlo od Isus dobri.

(*Stanka.*)

(*Krotitelj potresen vlastitom pričom, Stipe zapanjen, Tvrtko koncentriran. Razmišlja.*)

KROTITELJ: Poslije ja išlo u Španjolska krotit konja. Sad mračan klaun mene progonilo. Mračan klaun kupi životinja za cirkus.

TVRTKO: U tom grmu leži zec. Klaun nabavlja životinje za cirkuse?

KROTITELJ: Si, si. Ja sad moralo pi-pi. Gdje za pi-pi?

STIPE: Za pi-pi tamo, pa lijevo.

(*Stipe i Tvrtko, sami.*)

STIPE: Prevedi, pametno didino, što je rekao mister Šljokica.

TVRTKO: Klaun je, možda, u vezi s krivolovcima, a kako zna da je Krotitelj povezoao vrača, krivolovce, mrave i slonove, sad ga progoni i hoće...

STIPE: ... ucmekati. Šta mi imamo veze s tim?

TVRTKO: Nemamo, ali imamo s mamom. Mama je njima još veći problem jer je obavijestila o svemu Udrugu za prava životinja crne Afrike.

(Signal. Tvrtko skida cipelu i stavlja je na uho. Vraća cipelu na nogu. Objasni Stipi –)

TVRTKO: Mislio sam da je to signal FBI-ja.

(Signal opet.)

STIPE: Pa to je moj mobitel. Poruka. *(Otvora mobitel.)* Pročitaj...

TVRTKO: „Klaun ide na vas. Oprez.“ *(Stipi)* Što to znači? Da je krotitelj ustvari klaun? Ma ne... A tko nam to javlja?

STIPE: Tko je da je, ajmo mi lijepo popit kakao.

(Piju kakao. Tišina.)

STIPE: Znam. Krotitelja treba zaključat u kupaonicu dok ne smislimo što ćemo i kako ćemo. Ili, još bolje, možemo ga izgurat na balkon. S balkona može samo skočit.

TVRTKO: Dida, ti jedeš previše crvenog mesa, zato si tako krvožedan. Osim toga FBI-u Krotitelj treba kao svjedok. Krunski svjedok.

STIPE: Baš me briga za američke interese. Brinem se za nas.

TVRTKO: I za mamu. Dobro, zaključajmo Krotitelja u kupaonicu.

STIPE: Ajde ti. Imaš lakšu ruku.

TVRTKO: Dida, pa ti se bojiš. *(Ruga mu se)* Dida se boji, dida se boji!

STIPE: Ajde, dobro. Ja ću ga zaključat.

(Dok su se naguravali tko će zaključati Krotitelja, iza leđa im se došuljao „mračan klaun“ – crven nos, narančasta kosa, široke hlače, smiješne cipele.)

KLAUN: Ma, nema potrebe. On je u nesvijesti i bit će još najmanje dva ure.

TVRTKO: Klaun? Mračan klaun? U našem stanu? Kako je ušao?

STIPE: Nije on klaun, on je bandit. Na čelu mu piše.

KLAUN: Polako, prijatelju, polako. Ja sam glavna karika u lancu krivolova. Ime mi je Mate, naš sam čovik jer, znamo, kriminal ne poznaje granice? Ja sam vas spojija s onim ludin Krotiteljen da bi sve informacije stavija na kup. Sad kad ih imam i kad su sve maske pale, da vidimo šta ćemo s vama.

STIPE: Ja se prijatelju Mate inače zovem Stipe i ja znam da poštenje ne poznaje granice. Zato nemam vremena za bandite ma koje nacionalnosti i vjeroispovijesti bili!

(Klaun na ove riječi izvuče pištolj. Krene prema Tvrtku i poštrca ga (jer je pištolj na vodu, naravno). Stipe „krene“ na Klauna. Počinje trka po stanu, u krug.)

STIPE: Ne mogu tako brzo... stanite...

KLAUN: Nema odmora dok traje... igra.

(Tvrtko ulovi Klauna oko struka. On stavi ruke iza sebe i dohvati ga, pa ga prebaci preko glave.)

STIPE: Miči šape s moga unuka, nemani.

(Uhvati Klauna za glavu, ali i on njega.)

STIPE: Hoćeš rat – imat ćeš rat, varalico.

KLAUN: Tko si, da si, moj si...

(Tvrtko se popne na stolac i loncem, koji je donio iz kuhinje, opali Klauna po glavi. On se sruši.)

STIPE: Pogodak!

TVRTKO (zajauče): Joj, nisam htio tako jako!

STIPE: Bez ispričavanja. Daj mi nešto... nešto kao konopac. Vezat ću ga. Brzo!

(Stanka. Tvrtko gleda Stipu.)

TVRTKO: Ma šta je tebi, dida? Ovo je igra. Nije ovo zapravo.

STIPE: Kakva igra, Tvrtko moj?

TVRTKO: Igra koju igramo sedmog travnja, na moj rođendan. Igra – mamina poruka, to jest čestitka.

STIPE: Ti... khhh... hmmm... znaš... zlato didino?

TVRTKO: Pa ne misliš valjda da mislim kako je moj maskirani tata ono za što se predstavlja?

STIPE: A otkad ti to znaš?

TVRTKO: Od lani, otada sam siguran. Godinu prije sam sumnjao. A onu još prije – onda sam vjerovao iako kad je završilo bilo mi je jako sumnjivo.

(Ne primjećuju da se Klaun „osvijestio“.)

KLAUN: Ma neće mene amateri zaustavit...

(Opet počinje „borba“, ovaj put još žešća. Trka, strka pa nitko ne vidi da je u stan ušla Žena.

U jednom trenutku Klaun se poklizne i padne. Tek sad svi primijete Ženu. Ona gleda u njih, oni u nju.)

12.

ZVONKA: Bilo je otključano...

TVRTKO: Znam. Vi ste agentica FBI-a, ali prava.

ZVONKA: Sličim na agenticu FBI-a?

TVRTKO: Ne baš, ali vi i ne smijete sličiti na ono što jeste. Što ćete sad? Odvesti ga na ispitivanje? Klauna, mislim?

ZVONKA: Nisam sigurna...

(Klaun-tata-Gvozden i Stipe-dida-Zvonkin tata zapanjeni. Ne uspijevaju od šoka reagirati.)

TVRTKO (Klaunu): Uhvaćen si jednom zauvijek. Sad ćeš ispljunuti sve podatke o lancu krivolovaca koji ima sjedište u južnoj Keniji. Inače...

KLAUN: Naravno da hoću i da će me ova gospođa odvesti na ispitivanje i zatim pritvoriti. Idemo?

ZVONKA (zbunjena): Idemo. Iako tek sam došla.

(Gvozden povuče Zvonku, odlaze. Stipe ne može doći sebi.)

Sjedne. Bulji u prazno. Tvrtko – luduje.)

TVRTKO: Ovo mi je bio najbolji rođendan u životu. Mogu li sad kod Vinka? Dida, šta ti je? Je li ti dobro?

STIPE: Ma super, što bi ti rekao.

13.

(Zvonka gura kolica za kupovinu. Tvrtko uz nju.)

ZVONKA: Zanimaju li te kompjuterske igrice?

TVRTKO: Fuj.

ZVONKA: Nove tenisice.

TVRTKO: Imam, hvala.

ZVONKA: Daj... barem nešto.

(Tvrtko stane. Ona se okrene. Gledaju se.)

TVRTKO: Moja se mama bori za prava životinja crne Afrike. To, valjda, znate ako ste agent FBI-a. Iako danas ne bi trebali biti agent FBI jer je danas osmi, a ne sedmi travanj. To biste morali znati ako ste tatina prijateljica. A izgleda da jeste jer zašto bi vas inače uputio u kupovinu sa mnom. Iako, samo da znate, nikad, nikad vas nije spominjao.

ZVONKA: Znači, samo sedmog travnja igrate tu igru?

TVRTKO: Samo sedmog. Nećemo valjda svaki dan spominjati nekog tko nije tu. Ovako ga, to jest nju, ispominjemo tisuću puta na jedan dan, pa smo mirni za preostalih 364 dana u godini.

ZVONKA: Dobra ideja.

TVRTKO: I dida plati misu za baku jednom godišnje. No, sad kad ste vi tu, moram i danas o mami govoriti.

ZVONKA: Ne moraš ako nećeš.

TVRTKO: Moja se mama ne oblači kao vi, tako k'o... tetka. Ona ima safari odijelo i cipele do gležnja i safari šešir.

ZVONKA: Kako znaš?

TVRTKO: Jednom mi je poslala fotku iz Afrike. Ali bilo je to davno.

ZVONKA: Safari šešir, kažeš. Da, šešir je tamo jako važan.

TVRTKO: A vi kao znate. Šetuckali ste se često po Africi.

ZVONKA: Jesam. Sviđaju ti se ove tenisice? Ne? A ove? Probaj, molim te.

(Tvrtko sjedne na stolac. Zainteresiran za priču o Africi, automatski, djetinje prepusti se Zvonki da mu skida i oblači cipele.)

TVRTKO: I? Kako je tamo?

ZVONKA: Prelijepo. Nema ništa ljepše od afričke savane. Ne kažem - i pustinje su lijepe... Hoćeš li ustati? Jesu li ti dobre? Čekaj, da popipam gdje ti je prst?

TVRTKO: Dobre su. Dalje?

ZVONKA: Pustinje su prekrasne. Pijesak mekan kao brašno, žut kao staro zlato, nebo boje tinte... Ali ja nekako više volim savanu. Savana je široka, daleka, slobodna. Nitko nikome ne smeta. Čak ni kad ga pojede.

TVRTKO *(napokon zapanjen):* Govorite kao da ste stvarno bili tamo?

ZVONKA: Da uzmemo ove tenisice? Šta kažeš? Kad je nešto dobro, dobro je.

TVRTKO: Tata uvijek razmisli tri puta, dok se na kraju ne rasproda.

ZVONKA: Različiti smo. Prilikom kupovine, mislim.

TVRTKO: Ali je netko nekome sličniji nego nekome drugom.

ZVONKA: Idem platiti. Pričekaj tu.

TVRTKO: Što vam je s nogom?

ZVONKA: Noga? Pa... jednu imam, a drugu nemam. Odmah se vraćam. Mogu biti brza i s jednom nogom.

(Kako Zvonka ode, Tvrtko izvadi mobitel.

Kad dobije vezu, pojavi se u prostoru stana Gvozden, s pregačom, plastične rukavice na rukama. I Stipe je tu. Čita novine, a ustvari sluša što Gvozden razgovara.)

TVRTKO: Tata? Ja sam.

GVOZDEN *(skidajući rukavice, pridržavajući mobitel ramenom):* Kako ide?

TVRTKO: Znaš da je ova tvoja nova prijateljica isto bila u Africi?

GVOZDEN: Da?

TVRTKO: I nema jednu nogu.

(Stanka.)

GVOZDEN: Molim?

TVRTKO: Pa valjda znaš da je invalid ako ti je prijateljica?

GVOZDEN: Nema jednu nogu. *(Na ovo Stipe ustane.)* Čuj... kipi mi juha. Moram prekinuti.

TVRTKO: Ej, ej zašto si me poslao s njom u kupovinu? Zašto mi je nisi spominjao? Ja sam tebi sve ispričao o Dori, sve.

GVOZDEN: Vidimo se, Tvrtko.

(Stipe i Gvozden se pogledaju.)

Zvonka se vraća s vrećicom u kojoj su tenisice.)

ZVONKA: Jesam li bila brza?

TVRTKO: Zašto niste rekli mojem tati da ste invalid?

ZVONKA: Nisam... nisam stigla. Bilo je sve tako brzo.

TVRTKO: Znači, vi niste prijatelji? Mislim, cura i dečko?

ZVONKA: A ne, ne. Nismo.

TVRTKO: Onda je u redu. Sve je u redu. Evo, ja mogu nositi tu vreću. Da vam ne bude teško. Pričajte mi o Africi. Sve, sve čega se možete sjetiti. Slušam vas. Ajde, što ste stali...

14.

(U stanu Ungerovih.)

STIPE: Pa šta ti je rekla?

GVOZDEN: Ništa.

STIPE: Šta si je pitao?

GVOZDEN: Ništa.

STIPE: Nisi ništa pitao bivšu ženu, majku svoga sina, koja poslije tri godine nejavljanja upadne u stan kao katapultirana?

GVOZDEN: Šta je vi niste ništa pitali? Meni je samo bivša, vama je kćer.

STIPE: Ja s njom ne razgovaram.

GVOZDEN: Ali Tvrtko razgovara. Upravo sada.

STIPE: Hoće li shvatiti da je to ona? Ili će mu ona sama reć'?

GVOZDEN: Ne znam. Znam samo da mu je već rekla ono što nismo znali - da je invalid. Ostala je bez noge.

STIPE: Joj, joj, jadno moje zlato.

GVOZDEN: Dolaze. Čujete?

TVRTKOV GLAS: Vrata opet nisu zaključana. Pa je li ti hoćeš da nas okradu? Znaš li koliko sumnjivih tipova hoda po zgradi... (*Ulazi u dnevni prostor.*) Bog, dida. I ti si tu. Idem ja malo u sobu. Dobio sam nove tenisice. Zovite za ručak. Ili ako treba napraviti stol.

(*Nitko od odraslih ne dijeli Tvrtkovo raspoloženje. Zvonka sjedne na trosjed, Gvozden se izgubi u kuhinji, Stipe gleda u stol. Tišina. Tvrtko se vrati. S vrata -*)

TVRTKO: Možete se malo družiti, malo razgovarati. Slobodno.

(*Ode u sobu. Opet stanka. Duga.*)

STIPE: Kako ti je sad s nogom? Mislim tom... jednom... A nešto se dogodilo? Ili...

ZVONKA: Avionska nesreća. Sad je dobro.

(*Gvozden priviri. Cijeli neugodni razgovor protječe u šaptanju.*)

ZVONKA: Hvala ti za sedmi travanj. Što me nisi izbrisao.

GVOZDEN: Htio sam, ali on je zapitkivao posljednjih godina. Što sam mogao? Izmislio sam super mamu koja nije tu nego na drugom kraju svijeta gdje ima pametnija posla.

ZVONKA: Ne kažem da sam imala pametnija posla, ali ja jesam bila na drugom kraju svijeta. I sada radim za Svjetsku udruhu zaštite afričkih životinja. Momentalno živim u Amsterdamu.

STIPE: Amsterdam. Aha.

GVOZDEN: I što hoćeš? Što sad hoćeš?

ZVONKA: Da ne vičeš.

GVOZDEN: Ne vičem. Šapćem. Jesi li gluha?

ZVONKA: Šapćeš, ali si ljut.

GVOZDEN: Ljut? To se zove biti ljut?

ZVONKA: Mi smo razvedeni osam godina. Ti si tražio dijete, sud ti ga je dodijelio jer si me optužio i lagao...

STIPE: Samo malo. Ja sam lagao da si ti loša majka i da Gvozden treba dobiti maloga. Koja dobra majka ostavlja dijete radi karijere?

GVOZDEN: Njezina karijera se zove Jan Van Der Blut.

ZVONKA: Sad je pokojni. Poginuo je u avionskoj nesreći, istoj. (*Udari se po umjetnoj nozi.*)

STIPE: Ko je taj Blut?

GVOZDEN: Ništa vi ne znate. Zvonka, što hoćeš od mene i Tvrтка?

ZVONKA: Hoću njega.

GVOZDEN: Molim?

STIPE: A?

ZVONKA: Ja sam mu majka, htio ti to ili ne.

GVOZDEN: Sad si se sjetila?

ZVONKA: Nikad nisam zaboravila.

(Dok bude govorio sljedeću repliku, Gvozden će skidati pregaču, košulju, donju majicu. Govorit će sve jače, i jače.)

GVOZDEN: Ja sa sinom ne idem na ribičiju kao drugi očevi - jer moram usisavati stan. Ja sina ne učim da se potuče s onima koji ga gnjave nego ga učim pristojnosti. Mi, nas dvojica, ne idemo na utakmice. Nemam vremena. Moram mu pregledati zadaće, družiti se s djedom, peći kolače, oprati robu i ispeglati, razmijeniti s drugim mamama recepte i malo ogovarati razrednicu.

ZVONKA: Zašto se skidaš?

GVOZDEN: Da vidiš kako se muškarac pretvara u ženu, majku i kućanicu, onu koja gnjavi, drži red i urednost i ima sise.

(Iza dovratka proviruje Tvrtko. Odrasli ga ne primjećuju zapaljeni svađom.)

ZVONKA: Nemaš sise.

STIPE: Gvozdene, stvarno nemaš.

GVOZDEN: Dida! Zvonka! Ne serite!

ZVONKA: Gvozdene, samo mu reci da sam mu ja mama. Možda je već i posumnjao. On je tako pametan. *(Stipi)* Je li, tata, da je pametan? Samo mu reci, Gvozdene. I da mogu imati kontakt s njim. Molim te. Treba mi veza...

GVOZDEN: Ti imaš više veze s FBI-em nego s ovim našim malim stanom.

ZVONKA: A ne, ne. Nećeš mi se obraćati s tim tonom. Ni ti, ni ti... *(Upire prstom u Stipu.)* koji si lagao na sudu o meni!

GVOZDEN: Lagao i učinio dobro djetetu.

ZVONKA: Vрати se odakle si došao. U svoju smrznutu Liku, s tim svojim smrznutim srcem!

STIPE: Ja sam se preselio u ovaj... grad da bi taj mali znao da se obitelj ne sastoji samo od dva člana i da osjeća da nekome pripada kad mu je već majci tako lako bilo dignut' sidro.

ZVONKA: Ti si mi ga uzeo. Vi ste mi ga uzeli.

STIPE: Ti si samo htjela malo više slobode. Zvonka, moja Zvonka, kad imamo jedni druge, nema slobode. Jedino je ima kad si sam. A kad si sam ne vrijedi ti život koliko crno pod noktom. Zato si se sad i vratila. Jer si sama.

(Gvozdene sad primijeti Tvrtko. Zvonka primijeti da on nešto primjećuje. Ugleda dječaka. Na koncu i Stipe primijeti da oni primjećuju - Tvrtko. Sve troje odraslih okrenu se prema njemu.)

TVRTKO: Ona nije moja mama. Moja mama ima dugu crnu kosu. I dvije noge.

(Istrči iz stana.)

GVOZDEN: Tvrtko...

STIPE: Pusti ga.

ZVONKA: Ali...

STIPE: Pustite ga.

16.

(Zvonka i Gvozden sjede za stolom. Dolazi Stipe.)

STIPE: Nije ni kod Vinka.

ZVONKA: Je li se ovo događalo? Mislim da padne mrak, a da se ne javi...

GVOZDEN: Nikada.

STIPE: Je li sad vidiš kako je kad ti dijete odskita u slobodu?

ZVONKA: Tata, molim te. Da zovemo policiju? Da zovemo bolnice? Ili da barem odredimo do kad nećemo zvati policiju i bolnice? Koliko je sati?

GVOZDEN: Osam.

(Stanka.)

GVOZDEN: Čekaj, čekaj... Stipe, kako se ono zvalo... ono neko kao tajno sklonište koje su on i Vinko imali i odlazili tamo...?

STIPE: Organizacija „Tajna crnog groba“. Da, imali su neku rupu u Vinkovu dvorištu.

GVOZDEN: Vi znate gdje je to?

STIPE: Znam.

(Svi sporazumno skaču na noge i kreću.)

17.

(Tvrtko, sklupčan u polumraku.)

TVRTKO: Nešto mi plazi po vratu... nije valjda... nije. Dobro je.... joj. Nešto me gricka. Nije valjda... nije. Dobro je. Ili ipak je. Zatvorit ću oči i sve će nestati. Sve...

(Obasja ga svjetlost baterijske lampe.)

STIPE: Tvrtko, Tvrtko? Didino, gdi si?

TVRTKO: Dida!

GVOZDEN: Hoćeš li meni i mami pokazati tajno sklonište?

TVRTKO: Nema tu ništa za pokazivanje. Tu živi barem deset miševa.

ZVONKA: Ne smeta. Mi smo veterinari.

GVOZDEN: Ja sam na faksu najviše volio raditi s miševima.

ZVONKA: I ja.

STIPE: Vidiš, Tvrtko, ovo ti potvrđuje onu moje teoriju o veterinarima. Sjećaš se šta sam ti o njima govorio?

TVRTKO: Sjećam se. Znaš šta, dida? Mi idemo kući, a oni neka se druže sa životinjama.

(Smijeh.)

18.

(Tvrtko i Zvonka, na aerodromu.)

GLAS: Drugi poziv putnicima na letu 7327 za Amsterdam. Izlaz šest.

TVRTKO: Mogu li te nešto pitati?

ZVONKA: Izvoli.

TVRTKO: Imam li ja brata?

ZVONKA: Brata? Ne. Nemaš brata. Ni sestru. Zašto pitaš?

TVRTKO: Jednom sam sanjao tebe i jednog crnčića. Držao je veliki suncobran iznad tvoje glave. Mislio sam da mi je to brat.

ZVONKA: I što si još sanjao?

TVRTKO: Ne sjećam se. Samo se sjećam da si imala dugu kosu, kao na onoj fotografiji.

ZVONKA: I, vjerojatno, dvije noge.

TVRTKO: Nisam htio onda onako reći, ono kad sam pobjegao, o dvije noge.

ZVONKA: Bio si ljut. Zato si to rekao.

TVRTKO: Ti sve razumiješ. Tata baš i ne. Možda sam ja na tebe.

ZVONKA: Ti si na sebe i to je najbolje što ti se moglo dogoditi.

TVRTKO: To i dida kaže.

ZVONKA: Stvarno? Nisam znala.

TVRTKO: Pomirit ćete se ti i dida, ne brini.

(Dolaze Gvozden i Stipe.)

STIPE: Pitali smo. za Amsterdam ide onaj najveći, onaj Airbus. Valjda je sigurniji od onih manjih. Ti, Zvonka za svaki slučaj uzmi kartu pokraj pomoćnog ulaza.

ZVONKA: Hoću, tata. Uzela sam, tata.

STIPE: Dobro.

(Zvonka se rukuje sa Stipom, onda je on privuče i poljubi; rukuje se s Gvozdenom, onda se ipak poljube; na kraju se poljubi s Tvrtkom.)

ZVONKA: Ono smo dogovorili?

GVOZDEN: Što to?

TVRTKO: Vidjet ćeš kad budemo u Amsterdamu ovo ljeto.

GVOZDEN: Molim?

STIPE: Jesam li vam kad iznio svoju teoriju o otmicama aviona?

SVI UGLAS: Dida! Tata!

GLAS: Treći poziv putnicima na letu za Amsterdam.

ZVONKA: Idem...

TVRTKO: Mahat ćemo ti s balkona.

(Zvonka odlazi.)

STIPE: Kupio sam maramice za mahanje. U različitim bojama. Najgore je kad mašeš, a ne znaš je li te onaj kome mašeš vidi. A uglavnom te ne vidi.

(Vadi maramice. Dijeli ih Tvrtku, Gvozdenu i sebi. Plava, žuta, zelena.

Odlaze.

S druge strane dolazi Crnčić. Tvrtko se okrene. Crnčić mu mahne.

Tvrtko stoji. Gleda. Onda mahne i on njemu.)

KRAJ